

INGLIZ TILI TA'LIMIDA BADIY MATN TAHLILI: INTERAKTIV VA RAQAMLI YONDASHUV

Aliyeva Dilorom Xolmatovna
UzDJTU o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida badiiy matnlarni tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi yoritiladi. Xususan, "Badiiy matn tahlili" fani doirasida raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlarning didaktik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida talabalarda tanqidiy va ijodiy fikrlashni shakllantirish yo'llari ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: badiiy matn, tahlil ko'nikmasi, ingliz tili, interaktiv metod, raqamli platforma, kompetensiya, lingvopoetika.

Аннотация. В статье рассматривается вопрос развития навыков анализа художественных текстов у будущих учителей английского языка

художественный текст, навык анализа, английский язык, интерактивный метод, цифровая платформа, компетенция, лингвопоэтика. и интерактивных методов. В статье показаны пути формирования у студентов критического и творческого мышления на основе современных педагогических подходов.

Ключевые слова: художественный текст, навык анализа, английский язык, интерактивный метод, цифровая платформа, компетенция, лингвопоэтика.

Annotation. This article will cover the issue of developing artistic text analysis skills in future English teachers. In particular, in the framework of the discipline "artistic text analysis", the didactic possibilities of digital educational platforms and interactive methods are analyzed. The article shows ways to form critical and creative thinking in students on the basis of modern pedagogical approaches.

Keywords: literary text, analysis skills, English language, interactive method, digital platform, competence, linguopoetics.

Hozirgi globallashuv sharoitida xorijiy tillarni, xususan ingliz tilini o'qitish tizimi yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Endilikda ta'lim jarayonida faqat grammatik va leksik bilimlar emas, balki talabalarining mustaqil fikrlash, tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Shu jihatdan badiiy matnlarni tahlil qilish bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining muhim kasbiy kompetensiyalaridan biri sanaladi.

Badiiy matn bilan ishlash jarayoni tilni chuqur o'zlashtirish bilan bir qatorda, madaniy va estetik tafakkurni ham rivojlantiradi. Ayniqsa, zamonaviy raqamli ta'lim vositalari va interaktiv metodlardan foydalanish ushbu jarayon samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Badiiy matn tahlili murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u lingvistik, stilistik va madaniy yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Talabalar matnni tahlil qilish jarayonida nafaqat til birliklarini angelaydi, balki muallifning badiiy maqsadi, obrazlar tizimi va yashirin g'oyalarini ham tushunishga harakat qiladi.

Badiiy matn tahlilida quyidagi bosqichlar muhim hisoblanadi:

- 1.matnni umumiy tushunish;
- 2.leksik va grammatik tahlil;
- 3.stilistik vositalarni aniqlash;

4.muallif g'oyasini talqin qilish;

5.shaxsiy munosabat bildirish.

Mazkur bosqichlar talabalarining tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi va ularni mustaqil tahlil qilishga o'rgatadi.Raqamli ta'lim platformalarining didaktik imkoniyatlari

Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Bu esa badiiy matnlarni o'rganishda yangi imkoniyatlarni yaratadi. Raqamli platformalar orqali talabalar istalgan vaqtda va joyda bilim olish imkoniga ega bo'ladi.

Raqamli ta'limning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

A.o'quv materiallarining keng qamrovligi;

B.interaktiv topshiriqlar orqali bilimni mustahkamlash;

C.audio va video vositalar yordamida matnni chuqurroq anglash;

D.mustaqil ta'lim olish imkoniyati.

Masalan, elektron kutubxonalar va onlayn platformalar orqali talabalar ingliz adabiyotining turli namunalarini o'rganib, ularni tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Interaktiv metodlarning samaradorligi

Interaktiv metodlar talabalarining dars jarayonidagi faolligini oshiradi va ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Badiiy matn tahlilida quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

“Aqliy hujum” – tezkor fikr almashish orqali matn mazmunini ochish;

“Klaster” – asosiy g'oyalarni tizimlashtirish;

“Debat” – turli fikrlarni solishtirish va tahlil qilish;

“Rol o'ynash” – obrazlarni chuqur anglash.

Bu metodlar yordamida talabalar matnni chuqurroq anglaydi va o'z fikrlarini erkin ifoda etishga o'rganadi.

Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda zamonaviy metodik yondashuvlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Xususan:

kompetensiyaviy yondashuv – amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan;

integrativ yondashuv – til va adabiyotni uyg'un holda o'rganish;

shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – har bir talabaning individual xususiyatlarini hisobga olish;

raqamli yondashuv – texnologiyalar asosida ta'lim berish.

Mazkur yondashuvlar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Amaliy muammolar va ularning yechimlari

Amaliyotda badiiy matn tahliliga oid bir qator muammolar uchraydi:

talabalar matnni yuzaki tushunadi;

mustaqil tahlil qilishda qiynaladi;

raqamli vositalardan yetarli darajada foydalanmaydi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi choralarni ko'rish lozim:

interaktiv darslarni ko'paytirish;

raqamli platformalardan samarali foydalanishni o'rgatish;

tahliliy topshiriqlarni bosqichma-bosqich murakkablashtirish.

Xulosa qilib aytganda, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida badiiy matn tahlili ko'nikmalarini rivojlantirish zamonaviy ta'limning muhim yo'nalishlaridan biridir. Raqamli ta'lim platformalari va interaktiv metodlardan foydalanish ushbu jarayonni samarali tashkil etishga yordam beradi.

Natijada, talabalar nafaqat tilni o'zlashtiradi, balki mustaqil fikrlash, tahlil qilish va pedagogik faoliyatda innovatsion yondashuvlarni qo'llash ko'nikmalariga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jalolov Jamol. Chet til o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2012.
2. Azimov O'tkir, Xolmatov Murod. Ingliz tili o'qitish metodikasi. – Toshkent, 2010.
3. Harmer Jeremy. How to Teach English. – London: Longman, 2007.
4. Scrivener Jim. Learning Teaching. – Oxford: Macmillan, 2011.
5. Carter Ronald, Long Michael. Teaching Literature. – London: Routledge, 1999